

TOS NEMĚL
ŘÍKAT!

CO TO ZNAMĚ
V CHUDINKO.?

-NENÍ NIC!

ZPRAVODAJ 03

Dům umění města Brna

Téma: Změna grantového systému v Brně I

www.brnokulturni.cz

www.facebook.com/brnokulturni

Přejete-li si odebrat
Zpravodaj BK, o.s.,
přihlašte se o něj na:
info@brnokulturni.cz

EDITORIAL

David Oplatek

Statutární zástupce Brno kulturní o.s.

Vážené dámy, vážení pánové,

připravili jsme pro vás třetí číslo Zpravodaje Brna kulturního – zpravodaje, jehož cílem je informovat o kulturní politice. Tento Zpravodaj je současně posledním, který vyšel v rámci projektu WorldCafé. K poslednímu květnu se projekt uzavře a my si tróufáme ho hodnotit jako úspěšný. Podařilo se nám splnit jeho hlavní cíl, kterým bylo nastartování veřejné diskuse nad podobou nového grantového systému. Konečný návrh, který i na základě výstupů z realizovaných setkání zpracovali členové Koordinační skupiny pro kulturu míří do Rady města. Věříme, že podzimní výzva k předkládání projektových žádostí se bude řídit už novými pravidly. Bližší informace o novém grantovém systému vám v tomto Zpravodaji přináší členka Koordinační skupiny Monika Šimková.

Brno kulturní vstupuje do nové etapy své existence. I nadále se chceme věnovat otázkám kulturní politiky – vedle zajištění diskuse s veřejností, kulturními aktéry i politiky bychom chtěli i předkládat i programové návrhy. Je otázkou, zda se nám podaří být střečovou organizací, která bude hájit a formulovat zájmy brněnské kulturní obce. Text, který problematice střečových organizací věnuje, pro vás připravila Petra Havlíková.

Ukazuje se, že jednou z nezbytných komponent kvalitního systému podpory kultury v Brně je transformace a rozvoj příspěvkových organizací. Změnu v této oblasti vyžaduje nejen nový občanský zákoník, který vstupuje v účinnost na počátku příštího roku, ale i sám fakt, že koncept příspěvkových organizací se přežívá a ukazuje se jako neefektivní – zejména v důsledku možných tlaků zřizovatele, tj. politiků a rigiditám v ekonomickém řízení a sestavování rozpočtu. O možných podobách transformace pojednává text Simony Škarabelové. Tato autorka přibližuje i holdingový model řízení za účasti soukromého sektoru tak, jak ho představuje dolnorakouský kulturní holding NÖKU.

Brno kulturní čile navazuje kontakty s partnery v sousedních zemích – Rakousku a Německu. Rádi bychom vám v blízké budoucnosti zprostředkovali kontakt a inspiraci organizacemi, které se podpoře v těchto zemích věnují.

Závěrem si dovolím vyzvat k podpoře aktivit Brna kulturního. Snažíme se být otevřeným sdružením a vítáme jednotlivce i organizace působící v oblasti kultury. V případě zájmu nás kontaktujte na info@brnokulturni.cz.

Držte nám palce. Stojíme o vaši podporu.

KALENDÁŘ

19. 6. Koordinační skupina pro kulturu - schválení nového dotačního systému

17. 7. Rada města Brna - schválení nového dotačního systému

ČERVEN 2013 Diskuze nad budoucností Národního divadla Brno

OBSAH

Str. 4. Příprava nového grantového systému

Str. 6. Rozhovor s Cooltour: Andrej Harmečko

Str. 8. Brno kulturní zastřešující?

Str. 9. Odpověď na dotaz - PhDr. Petra Kačírková, Ph.D

Str. 11. DOLNORAKOUSKÝ HOLDING V KULTUŘE

Str. 13. V Praze se připravuje 2. vlna transformace městských příspěvkových organizací

Str. 15. Spor o centrum Líšeň - tak trochu jiná spolupráce

Máte-li zájem o spolupráci s BK, máte-li zájem podílet se na tvorbě zpravodaje, máte-li zájem stát se součástí BK, stačí napsat na: info@brnokulturni.cz.

PŘÍPRAVY NOVÉHO GRANTOVÉHO SYSTÉMU

Po několika letech debat, kdy zástupci organizací žádajících o dotace na kulturní projekty od města Brna vyjadřovali svou nespokojenost s fungováním městského grantového systému, dochází k jeho zásadní změně. V rámci činnosti „Koordinační skupiny pro program rozvoje kultury města Brna“ byla letos v lednu vytvořena Pracovní skupina, jejímž cílem bylo zpracování návrhu nového grantového systému. Po třech měsících intenzivní práce zástupců nezřizované scény a pracovníků odboru kultury je takovýto návrh na světě.

Nový návrh grantového systému se v několika bodech od toho stávajícího zásadně liší.

Víceleté granty

Naprostou novinkou grantového systému je vyhlášení tříletých grantů, a to jak na celoroční uměleckou, klubovou, kulturně vzdělávací a zájmovou činnost, tak na konkrétní projekty. Tyto granty budou vyhlášovány vždy jednou za tři roky a mohou o ně požádat žadatelé, kteří v oblasti kultury působí minimálně 4 roky. Pro žadatele, kteří nenaplní tento požadavek, zůstane dál otevřen systém jednoletých grantů, a to jak na celoroční provozní výdaje, tak na jednotlivé projekty. Pro žádost o jednoletý grant je podmínkou působení v oblasti kultury po dobu dvou let.

Dotační programy v několika konkrétních oblastech

Každý žadatel o dotaci si už při podání žádosti určí, do které oblasti jeho činnost spadá. Na výběr budou následující oblasti:

1. Audiovizuální tvorba (film), nová média
2. Divadlo, hudební divadlo, performance, cirkus
3. Hudba – hudební soubory, sólisté, skladatelé
4. Klubová činnost
5. Kulturně vzdělávací a zájmová činnost
6. Literatura
7. Podpora uměleckých řemesel a lidových tradic
8. Tanec
9. Výtvarné umění, fotografie, design a architektura včetně katalogů

Hodnotící komise složená z odborníků a odbornic

Úspěšné žadatele bude ve dvoukolovém řízení vybírat odborná komise a výsledky jejího rozhodnutí budou zveřejňovány na webu města. Hodnotící komisi vytvoří 9 až 11 odborníků pro dané oblasti, které doplní dva zástupci Komise Rady města Brna pro kulturu. Odborníci zasedající v komisi vzejdou z veřejných nominací shromážděných odborem kultury magistrátu města Brna. Výběr členů provede Poradní sbor náměstkyně primátora města Brna pro kulturu.

Hodnotící komise bude žádosti posuzovat ve dvou kolech. V prvním kole žádosti ohodnotí pouze vybraný odborník na danou oblast. Do dalšího kola pak postoupí jen ty projekty, které získají hodnocení vynikající nebo nadprůměrné. Ve druhém kole budou společně posouzeny a obodovány všechny projekty a bude sestaveno jejich pořadí.

Přesně stanovená hodnotící kritéria

Pro dobré fungování grantového programu je velmi důležité, že byl vytvořen systém hodnotících kritérií, podle nichž budou projekty posuzovány. Jsou to tato kritéria: přínos pro město, obsahová náplň projektu, schopnost žadatele naplnit projekt a kvalita a přiměřenost finanční rozvahy. Každé z kritérií v sobě zahrnuje výčet bodů, které mohou být v jeho rámci naplněny. Cílem bylo vytvořit systém co nejobektivnějšího hodnocení pro celé široké spektrum kulturních aktivit.

Změny ve financování

Podle nově navržených „Zásad dotačního systému“ může dotace krýt až 70% nákladů projektu, oproti dosavadním 50%. Důležitou změnou, po níž řada žadatelů volala již v minulosti, je možnost využít grantové prostředky na platy a honoráře. Nově zaváděný systém umožní čerpat tyto prostředky do výše 30% z objemu grantu.

Další změny

Další důležitou změnou je skutečnost, že dotace typu A, které jsou dnes předkládány a posuzovány ve zvláštním režimu, budou v budoucnu transformovány do podoby víceletých grantů a posuzovány spolu se všemi ostatními žádostmi.

Průběh schvalování

Pravidla udělování grantů, hodnotící kritéria i formuláře pro jednotlivé grantové programy jsou nyní zpracovány a má je schválit „Koordinační skupina“ na svém zasedání 19. června. Ve chvíli

kdy „Koordinační skupina“ schválí definitivní znění celého dokumentu, bude materiál předložen Radě města Brna, která je oprávněna k přijetí dokumentu.

Poznámka na závěr:

V současné podobě je systém flexibilní a otevřený. První rok fungování by měl pomoci odhalit jeho slabá místa tak, aby bylo možné ihned začít pracovat na případných změnách a úpravách. I když vznikla pravidla, která budou přísnější a bude pravděpodobně uspokojeno menší množství žadatelů, cílem je dlouhodobě budovat kvalitní, transparentní grantový systém, který umožní rozvoj nezávislé kultury ve městě a v dlouhodobém horizontu také získá větší objem prostředků na její podporu.

Monika Šimková

ROZHOVOR S COOLTOUR: ANDREJ HARMEČKO

Multižánrové centrum Cooltour je první experimentální prostor pro současné umění v Ostravě, které si klade za cíl podporovat začínající umělce a mladé tvůrčí osobnosti, uskutečňovat nebo pomáhat jiným při realizaci společensky prospěšných projektů, rozvíjet nové talenty a obohacovat lokální kulturní prostředí.

1. Jaký je cíl Cooltour? Jaké projekty hlavně podporujete a čeho chcete dosáhnout?

Naším cílem bylo v Ostravě vybudovat jednak platformu podporující současné umění a jednak dát šanci mladým lidem pro realizaci vlastních společensko-prospěšných projektů. V podstatě motivovat okolí k určité změně. To si myslím, že se podařilo a nyní je naším cílem posouvat se ještě dále – v rámci evropské spolupráce se pokoušíme organizovat program umělecké výměny, rezidencí, vzájemné spolupráce. V Ostravě je koncept evropské spolupráce zatím spíše pojem ze žánru sci-fi, nemluvě o spolupráci v oblasti současného umění.

2. Jaké jsou vaše zdroje financování? Žijete hlavně z dotací či si na sebe vyděláváte sami?

Snažíme se postupovat co nejvíce všemi směry. Jsem přesvědčen o tom, aby centrum jako takové mohlo vůbec někde existovat, částečně podporováno být musí – ať už městem nebo státními a mezinárodními institucemi. Nás podporuje statutární město Ostrava, část financí máme díky nadacím, jako například Nadace OKD nebo v rámci podpory soukromých subjektů. Poslední část příjmů je generována vlastní ekonomickou činností.

3. Jak se vám spolupracuje s městem Ostrava? Je něco, co byste na této spolupráci chtěli změnit?

Určitě bude důležité, abychom měli možnost spolupracovat na koncepci rozvoje kultury a abychom měli možnost vyjadřovat se k různým kulturním – koncepčním i nekoncepčním – rozhodnutím. Zatím se nám to daří a doufám, že ve společném dialogu budeme pokračovat. Co se týče finanční podpory kulturních projektů ze strany města, myslím, že implementace dlouhodobější strategie rozvoje je nutnost.

4. Spolupracujete s městskými příspěvkovými organizacemi? Je to pro vás spolupráce přínosná?

Ano spolupracujeme. Nicméně musím podotknout, že tím, že po těchto organizacích je v podstatě vyžadován zisk, náš vzájemný vztah má standardní obchodní rozměr. Já si myslím, že tato podmínka se pro rozumný rozvoj umění musí trochu změnit – přístup ke zdrojům a potřebným kapacitám (budovy, služby, součinnost) by se tak rozšířil a bylo by to určitě vidět. Například bych ocenil podporu ze strany Městského informačního servisu – pro mě je to nyní především organizace, které jde pouze o prodej vstupenek a odměn z prodaných objemů... Představte si, že by v rámci spolupráce tato organizace vstoupila také do propagace nezávislých a lokálních uměleckých projektů a usnadnila k nim obyvatelům přístup. To by bezesporu pomohlo.

5. Jaké jsou vaše plány do budoucna? Na co se chcete zaměřovat a co rozvíjet?

Nyní připravujeme – revidujeme naši strategii. Do této chvíle nám šlo hlavně o to nezavřít Cooltour z finančních a jiných důvodů – nyní nám jde o to, abychom opravdu začali aktivně spolupracovat na státní a mezinárodní úrovni. Chceme se pustit do vlastních uměleckých produkcí, pracujeme na rezidenčním uměleckém výměnném programu v rámci podobných center v zahraničí, organizujeme mezinárodní a mezioborové diskuse a workshopy (například s London Metropolitan University) a určitě se pokusíme trochu více dotáhnout funkci galerie – především v rámci kurátorských spoluprací a diskusí s kritiky současného vizuálního umění. Ve finále bychom se chtěli stát opravdu jedním z evropských center, které má kvalitní reference v rámci spolupráce, ale také bychom nechtěli přestat plnit funkci komunitního centra, které pomáhá realizovat společensky prospěšné projekty tolik potřebné pro Ostravu.

6. Máte přehled o podobných zahraničních projektech? Fungují podobně nebo je jejich situace jiná?

No je to vždy jiné, ale základní parametry zůstávají podobné. Určitě musíte mít obětavé a zapálené lidi, mezinárodní přehled, soudnost a odbornost. Každý z projektů funguje jinak, například galerie v Minsku je spíše závislá na soukromé pomoci a zahraničních fondech z důvodu politické oponentury, na druhou stranu u nás budeme vždy žádat o lokální podporu v rámci podpory umění obecně. Nicméně jeden faktor financování je vždy stejný – a to je v podstatě premisa současného pojetí kreativního průmyslu – vydělejte si část peněz sami.

BRNO KULTURNÍ ZASTŘEŠUJÍCÍ?

Petra Havlíková

členka Brno kulturní o.s.

Brno kulturní má v rámci své činnosti vymezeny priority, které se snaží v rámci kulturní politiky Brna prosazovat. Mezi ně patří například změna grantového systému, která je nyní v plném proudu (jak si můžete přečíst i v tomto zpravodaji [odkaz]) a aktualizace Programu rozvoje kultury ve městě Brně a jeho evaluace. Kromě těchto cílů chce Brno kulturní do budoucna prosazovat zájmy kulturních subjektů v Brně, pomáhat jim s konkrétními problémy, které kulturní organizace řeší a nemají na to čas ani lidské zdroje – zejména v oblasti vyjednávání s místními samosprávami, fundraisingem a dalšími oblastmi. Brno kulturní by tak stalo zastřešující organizací pro nezávislé kulturní subjekty, které by o to měli zájem.

Co jsou to vlastně zastřešující organizace v praxi? Vytvoření sítě neboli zastřešující organizace je způsob formalizované, dlouhodobé spolupráce vzájemně nezávislých neziskových organizací. Tato forma spolupráce umožňuje společné vyjednávání s veřejnou správou, zvýšení průhlednosti, vytvoření společné strategie, společné řešení problémů.

Zastřešující organizace sdružují své členy zejména ze dvou důvodů – kvůli lepšímu sdílení informací a poznatků a kvůli lepší pozici při vyjednávání se státní správou. Oborová střecha v rámci neziskového sektoru odpovídá následujícím charakteristikám:

- Je nezisková a nevládní
- Může a nemusí mít právní formu, většinou se jedná o občanské sdružení
- Je to sdružení organizací, což je ukotveno ve stanovách či jiném dokumentu
- Sdružuje nevládní a neziskové organizace
- Oborová střecha sdružuje organizace na základě oboru

Důvodem, proč vznikají zastřešující organizace, je ve většině případů možnost společného postupu při vyjednávání se státní správou. Ta bere zastřešující organizace jako vhodnějšího partnera k jednání a často je přizývá ke konkrétním

jednáním. Druhým důležitým důvodem vzniku zastřešujících organizací je předávání informací, spolupráce a výměna zkušeností v rámci sítě. V neposlední řadě zastřešující organizace informují veřejnost o oboru, ve kterém působí a celkově se podílejí na kultivaci neziskového sektoru.

V České republice v současnosti působí mnoha síťových organizací v neziskovém sektoru. Mezi známé patří například Zelený kruh zabývající se lobbingem a osvětovou činností v rámci ekologie či Česká ženská lobby sdružující organizace zabývající se právy žen.

Co si myslíte o možnosti Brna kulturního jako zastřešující organizace? Pište na info@brnokulturni.cz.

Petra Havlíková.

ODPOVĚĎ NA DOTAZ

PhDr. Petra Kačírková, Ph.D

Za Brno kulturní jsme dne 25. 4. oslovili Kancelář primátora s prosbou o vyjádření, jak plánuje Turistické informační centrum propagovat kulturní aktivity nezávislé kulturní scény na svých webových stránkách.

Možnost využívat webové stránky TIC Brno k propagaci kulturně společenských akcí výslovně zmiňuje primátor města Brna na svém osobním webu v části Ptejte se dne 30.1.2013 v odpovědi na dotaz Miroslava Hrušky týkající se propagace kulturního dění v Brně.

Dne 21. 5. jsme dostali následující odpověď od ředitelky Turistického informačního centra Petry Kačírkové:

Váženy pane Oplatku,

dovoluji si Vám zaslat odpovědi na otázky, které jste adresoval na Kancelář primátora města Brna, dne 25.4. 2013, a které mi byly předány k vyřízení jménem vlastním.

- AD 1) K jakému datu bude spuštěna aplikace umožňující zveřejňovat kulturní nabídku brněnských organizátorů kulturních akcí na webu Tic, potažmo kdy budou v provozu nové stránky TICu.

Odpověď:

Nejedná se přímo o aplikaci, ale možnost uveřejnit informace o pořádaných akcích všech pořadatelů akcí, které se konají v Brně či jeho blízkem okolí - tedy nejen organizátorů kulturních akcí. Tato možnost byla zahájena s datem 15. května 2013. Podrobný návod jak na to, naleznete na:

<http://www.kulturabrno.cz/cs/kalendar-akci-na-jizni-morave>.

Nové webové stránky TIC města Brna, p. o. by měly zahájit svůj ostrý provoz s novou turistickou sezónou roku 2014.

- AD 2) Zároveň žádáme o informaci, zda už jsou stanoveny podmínky pro zveřejňování informací o kulturních akcích pořádaných městem nezřízovanými organizacemi (například, zda budou zveřejňovány všechny nahlášené akce nebo se budou vybírat a jakým způsobem). V případě, že toto ještě zřejmé není, prosíme o informaci, kdy a kým o tom bude rozhodnuto.

Odpověď:

Stanovení podmínek pro zveřejnění informací je dáno především povinným vyplněním registračního formuláře, ve kterém pořadatel garantuje mimo jiné správnost dodaných podkladů, či vypořádání autorských práv k fotografiím apod. Následně probíhá editorská kontrola pověřeným zaměstnancem TICmB. TICmB je při rozhodování o zveřejnění či nezveřejnění dodané informace plně vázán účelem svého zřízení, tj. Zřizovací listinou. Nebudou tak například zveřejňovány soukromě-privátní akce (např. oslavy narozenin, byt' by měly kulturně-společenský program apod.).

- AD 3) V jaké formě mohou organizátoři kulturních akcí informace na web TIC Brno zasílat.

Odpověď:

Prostřednictvím elektronického registračního formuláře. Veškeré potřebné informace viz:

1. <http://www.ticbrno.cz/czaktuality/poradate-akci-v-brne-a-jeho-blizkem-okoli,-o-ktere>
2. <http://www.kultura-brno.cz/cs/kalendar-akci-na-jizni-morave>

- AD 4) Jakým způsobem je připravováno výběrové řízení na nové webové stránky TICmB a kdo je jeho přípravou pověřen? Jaký účel budou tyto webové stránky plnit a jakými nástroji bude zajištěno plnění tohoto účelu?

Odpověď:

Výběrové řízení na nové webové stránky TICmB je připravováno v souladu se zákonem c. 137/2006 Sb., o veřejných zakázkách v platném znění. Pro důkladnou specifikaci předmětu výběrového řízení byl vytvořen pracovní tým. Webové stránky TICmB budou plnit účel informačního portálu metropole, plně v souladu s materiálem Program rozvoje cestovního ruchu i Programu rozvoje kultury ve městě Brně. Části otázky, jakými nástroji bude zajištěno plnění tohoto účelu, příliš nerozumím. Na plnění webových stránek se budou podílet jednotliví administrátoři, generální dohled nad kvalitou zveřejněných informací bude mít editor. Detailnější specifikace se řídí interními normativními akty naší organizace.

- AD 5) V jakém termínu je naplánováno zveřejnění výběrového řízení a jakým způsobem bude zveřejněna výzva k podávání nabídek do tohoto výběrového řízení?

Odpověď:

V současné době není stanoven přesný termín zveřejnění, nicméně předpokládáme zveřejnění výzvy v červnu. Výzva bude zveřejněna na webových stránkách TICmB.

S pozdravem

PhDr. Petra Kačírková, Ph.D.

ředitelka

Turistického informačního centra města Brna

DOLNORAKOUSKÝ HOLDING V KULTUŘE. alternativa pro české příspěvkové organizace?

Simona Škarabelová

Odborná asistentka Katedry veřejné ekonomie na Ekonomicko-správní fakultě MU Brn, Brno kulturní o. s.

NÖKU je současně společností s ručením omezeným a současně holdingem/konzernem. Přesto funguje na principu veřejně prospěšné neziskové organizace, která případné zisky reinvestuje zpět do účastnických kulturních organizací. V holdingu jsou různě velkými podíly zapojené velké finanční firmy (HBV Beteiligungs, s.r.o., Niederösterreichische Versicherung AG - Dolnorakouská pojišťovna, a.s., Reifeisen Holding Niederösterreich – Wien), ale i místní dolnorakouští podnikatelé (např. Prefa Aluminiumprodukte, s.r.o., Mierka Donauhafen Krems, s.r.o. – dunajský přístav, Franz Wittmann Möbelwerkstätten, s.r.o. – výroby nábytku, apod.) stejně jako města (např. Mistelbach, Krems, Graffenegg), nebo dokonce fyzické osoby (Tassilo Metternich, Freunde Carnuntums – Společnost přátel Muzea Carnuntum).

Tito spolupodílníci spravují po stránce kulturního managementu dnes celkem 5 provozů, zaměřujících se na pořádání výstav (cca 19 výstavních prostor a výstav, např. Egon Schiele Museum, Schloss Schallaburg, Karikatur Museum Krems, Museumszentrum Mistelbach, Niederösterreichische Landesausstellung - Dolnorakouská zemská výstava, aj.) a 8 provozů, zaměřených na pořádání kulturních akcí (cca 13 kulturních akcí a kulturních objektů, např. Donaufestival Niederösterreich, Musik-Festival Graffenegg, Landestheater Niederösterreich – Dolnorakouské zemské divadlo, Kino im Kesselhaus, aj.) Jedná se tedy o krásný příklad principu Public Private Partnership.

Tito spolupodílníci spravují po stránce kulturního managementu dnes celkem 5 provozů, zaměřujících se na pořádání výstav (cca 19 výstavních prostor a výstav, např. Egon Schiele Museum, Schloss Schallaburg, Karikatur Museum Krems, Museumszentrum Mistelbach, Niederösterreichische Landesausstellung - Dolnorakouská zemská výstava, aj.) a 8 provozů, zaměřených na pořádání kulturních akcí (cca

13 kulturních akcí a kulturních objektů, např. Donaufestival Niederösterreich, Musik-Festival Graffenegg, Landestheater Niederösterreich – Dolnorakouské zemské divadlo, Kino im Kesselhaus, aj.) Jedná se tedy o krásný příklad principu Public Private Partnership.

Celý holding má 2 jednatele (obchodní vedení), hlavní spolupodílníky a dozorčí radu, v níž jsou zastoupeni jak lidé z businessu, tak akademičtí a vědečtí pracovníci. Holding si zakládá na tzv. „principu čtyř očí“. Princip se týká vedení kulturních provozů. Každý z dnešních celkem 13 kulturních provozů (viz výše) má 3 vedoucí. Prvním je vždy jeden ze dvou jednatelů, v tomto případě operativní jednatel, odpovědný za veškeré organizační oblasti včetně marketingu, personálu, projektové realizace a správy financí. Druhý jednatel spravuje oblast controllingu a pracuje souběžně na více prozvozech, tj. oproti předchozím dvěma vedoucím (operativy a dramaturgie) není na jednom projektu na celý úvazek. Třetím je umělecký vedoucí, odpovědný za umělecko-vědecký obsah a dramaturgii instituce.

Výhodou pro zúčastněné kulturní organizace a projekty je bezesporu jejich umělecká a dramaturgická svoboda (je vyloučena paralelnost programové dramaturgie dvou či více institucí v rámci holdingu) a plné zajištění ekonomických a provozních řídicích procesů, vč. controllingu. NÖKU organizacím zajišťuje účetnictví, plánování rozpočtu, controlling i personalistiku. Pro všechny tyto aktivity je nastaven společný IT systém, který umožňuje společnou správu těchto operativně-provozních činností. NÖKU se tak může realizovat společně prezentace na veletrzích a využívat společné databáze pro oslovování veřejnosti (pozvání na akce, případně žádosti o sponzorství, aj.). To vše přitom za předpokladu zachování vlastní identity zúčastněných kulturních akcí (všechny používají vlastní logo).

Nutno dodat, že NÖKU má značnou podporu dolnorakouského hejtmána Erwina Prölla, který má rozvoj kultury v Dolním Rakousku jako jednu ze svých politických priorit, která pomáhá sdružovat občany Dolního Rakouska a posilovat jejich příslušnost k tradici a regionu. Z výroční zprávy za rok 2011 vyplývá, že NÖKU získalo 63 % dotací od země Dolní Rakousko, dalších 6 % představovaly další dotace měst a státu, 28 % získalo na vlastních příjmech z akcí, pronájmů a merchendingu, 3 % ze sponzoringu.

Díky tomu se za deset let činnosti NÖKU rozrostla z cca 100 zaměstnanců obhospodařujících 4 kulturní provozy (k 1. 1. 2000), na cca 700 zaměstnanců spravujících 13 kulturních provozů (k 1. 1. 2013). Ta se z cca 130 tisíc návštěvníků v rámci NÖKU roce 2000 zvedla na více než cca 1.300.000 návštěvníků akcí v roce 2012.

Dlouhodobým strategickým cílem NÖKU je dále se vyvíjet a zlepšovat identitu NÖKU jako profesionální a inovativní kulturní platformy Dolního Rakouska. K tomu by jim mělo

napomoci dodržování principů chování, které si skupina NÖKU:

- **Umělecká svoboda**
- **Umělecká kvalita**
- **Dlouhodobé zajištění činnosti**
- **Public Private Partnership**
- **Profesionální management – dělat správné věci správně**
- **Rozdělení úkolů a kompetencí**
- **„Princip čtyř očí“ – viz výše**
- **Řízení organizace prostřednictvím jasně formulovaných cílů**
- **Centrální služby (IT, účetnictví, controlling, fundraising, lístky, řízení vztahů se zákazníky, atd)**
- **Úspěch s managementem kvality**

Více informací na:

www.noeku.at/noe-kulturwirtschaft

Simona Škarabelová

V PRAZE SE PŘIPRAVUJE 2. VLNA TRANSFORMACE MĚSTSKÝCH PŘÍSPĚVKOVÝCH ORGANIZACÍ

Simona Škarabelová

Odborná asistentka Katedry veřejné ekonomie na Ekonomicko-správní fakultě MU Brno, Brno kulturní o. s.

(s využitím studie Divadelního ústavu – Institutu umění „Návrh systémové optimalizace pražské divadelní sítě – 1. verze“ (kolektiv autorů) cit. on-line [5. 5. 2013]

www.prazskadivadla2012.idu.cz)

Kolektiv celkem jedenácti autorů předložil 25. března 2013 obsáhlý, více jak stostránkový materiál s názvem Návrh systémové optimalizace pražské divadelní sítě – 1. verze. Studie poskytuje řadu zajímavých a inspirativních informací, analýz, argumentů a hlavně konkrétních návrhů, které, podle mě mohou být řešením nejen pro pražské příspěvkové organizace. Nahlédneme-li do obsahu studie, zjistíme, že se v rámci příběhu transformace pražské divadelní sítě můžeme začít do detailních analýz výkonových ukazatelů deseti pražských divadel – příspěvkových organizací, do analýz transformovaných divadel a jejich problémů, dále na nás čeká přehled právních forem, využitelných v procesu optimalizace pražské divadelní sítě, zohledňující právní formy, které s sebou přinese chystaný Nový občanský zákoník (dále také NOZ). Zdá se, že nad rámec názvu studie, ale přitom (argumentačně) zcela logicky, studie dále nabízí vize a cíle pražské divadelní politiky, vč. aktuálního výzkumu publika a mapování kultury, dále návrh kategorizace divadelních subjektů, resp. dotačního systému, a konečně přináší návrhy systémových změn správy příspěvkových organizací a dotačního systému, v rámci čehož nezapomíná jak na principy evaluace v dotačním systému, tak na standardizaci postupu výběrů ředitelů příspěvkových organizací.

Podívejme se nyní na to pro nás podstatné – proč a jak k transformaci příspěvkových

organizací v Praze došlo, k čemu to vedlo, a v jaké právní formy je nyní možné příspěvkové organizace dle NOZ transformovat.

Důvody požadavků transformace příspěvkových organizací

Od sametové revoluce se předpokládalo, že v oblasti umění jsou příspěvkové organizace přechodným řešením do doby, než se vytvoří nové principy ve vzájemném vztahu veřejných rozpočtů a uměleckých institucí. Příspěvková organizace totiž svým nastavením (více o jejím fungování, zákonech a způsobu řízení viz Zpravodaj01) reprezentuje v zásadě přímé řízení divadel politickou správou. Tento fakt pak logicky vyžaduje problémy analogické stavu před rokem 1989. Jak v Praze, ale v dnešních dnech právě v Brně, stejně tak nepochybně i v jiných městech, jsou zásadními problémy fungování příspěvkových organizací zásahy zřizovatelů (státu, krajů a obcí) do činnosti divadel zejména prostřednictvím dosazování ředitelů a stanovování výše rozpočtu. Tento problém s řízením se dále kombinuje s prohlubujícími ekonomickými problémy. Hlavním iniciátorem snahy systémově dořešit polistopadové divadelní proměny byl v zásadě vznik soukromo-podnikatelské divadelní sféry, přičemž diskuse o narušeném konkurenčním prostředí, tj. o způsobu přidělování dotací (z rozpočtu zřizovatelů příspěvkových organizací) se vedly od poloviny 90. let 20. století. Konflikty kulminovaly v letech 2005 a 2008, kdy podnikatel Petr Kratochvíl podal arbitrážní žalobu na český stát a hlavní město Praha (HMP) u orgánů EU pro nerovný

přístup žadatelů k městským dotacím, a zvítězil. Následný pokus pražského radního pro kulturu Milana Ríchtra řešit problém tzv. dotací na vstupenku situaci ještě vyostřil. Od konce 90. let se proto usilovalo o transformaci pražských divadel – příspěvkových organizací ve smyslu proměny jejich právní subjektivity s důsledky v jejich vztahu k hl. m. Praze a k novým dotačním zásadám HMP, které by konflikt systémově řešily. Uplynulo však již více jak 20 let a otázka transformace příspěvkových organizací je stále „ve hře“. Proč vlastně? Obecně lze říci, že vleklé potíže s transformací obsahují několik věcných důvodů:

- Členové příspěvkových organizací s transformací svých divadel většinou nesouhlasí z obav ze ztráty zavedených jistot: zdánlivě garantované dotace (podporují to neblahé zkušenosti z doby dotace na vstupenku), a z možnosti radikálních změn, včetně možnosti zániku původního souboru. Poukazují také na skutečnost, že v právním řádu chybí divadelnímu provozu vyhovující forma právní subjektivity. Zde je nutné upozornit na skutečnost, že zavedení právní formy obecně prospěšné společnosti do české legislativy byl v roce 1995 zdůvodňován právě vytvořením alternativy pro transformaci příspěvkové organizace. Obavy z transformace tedy zaměstnanci příspěvkových organizací pocítují jak v rovině existenční (sociální), tak v rovině profesního (uměleckého) uplatnění. Promítají se však do obav a diskusí i v rovině obecných představ o podobě a fungování městské divadelní sítě, o jejím druhovém a žánrovém rozvrstvení, diverzifikaci, nových technologiích, také o principech zaměstnanosti, v nejobecnější rovině pak o pojetí stability či proměnlivosti divadelní nabídky - v uvedených aspektech mají spory i výrazně mezigenerační charakter.
- Divadelníci mimo příspěvkové organizace transformaci většinou vítají jako možnost ucházet se o uplatnění v dosud uzavřených souborech, institucích a prostorech – město Praha, podobně jako jiná města, včetně Brna, v zásadě nemá další kapacity divadelních budov, v nichž by se mohla pražská divadelní síť ještě rozšiřovat, aby vstřebala nové mladé tvůrce. Na tomto místě je nutné apelovat na fakt, že z hlediska poskytování kulturních služeb, což je jeden z hlavních cílů a důvodů veřejné podpory umění, není žádoucí extenzivní rozšiřování kvantity divadelní nabídky, ale intenzivní rozvoj správy, efektivnějšího využití a diverzifikace nabídky stávající. Divadelníci ze soukromé (ziskové i neziskové) sféry si od transformace slibují narovnání nekalé konkurence, případně možnost dosáhnout na městské dotace.
- V případě Prahy hraje také důležitou roli, že na pražské radnici se po posledních volbách otázka transformace politizuje ve smyslu pravicových a levicových představ o způsobu řízení a financování kultury – takto nahlížená transformace je považovaná za krok „vpravo“, za opuštění přímého politického vlivu na divadlo ve prospěch principů občanských aktivit, za opuštění garantovaných institucionálně vyjádřených jistot a posílení principů kulturního „trhu“.

Z dlouhodobého hlediska však jde o návrat k přirozeným principům provozování divadla, které na našem území českých zemí platily již v minulosti. Zde nelze než s autory celé studie souhlasit.

K průběhu pražské transformace, současné diskusi a návrhu, i k alternativám příspěvkových organizací [čtěte dále zde...](#)

Simona Škarabelová

SPOR O KULTURNÍ CENTRUM LÍŠEŇ - TAK TROCHU JINÁ SPOLUPRÁCE

Petra Havlíková

členka Brno kulturní o. s.

Kulturní centrum Líšeň si klade za cíl poskytování kulturních, kulturně společenských, vzdělávacích a informačních služeb obyvatelstvu a návštěvníkům městské části. Protože aktivním lidem v městské části Líšeň není jedno, jak bude fungovat místní kulturní centrum v budoucnu, sešli se nad tématem jeho dalšího rozvoje v dubnu zástupci dalšího fungování Kulturního centra Líšeň sešli zástupci z občanského sdružení „Líšeň sobě“ a líšeňští zastupitelé ze všech politických stran, s výjimkou komunistů. Kulturní centrum podle mnohých nefunguje v současnosti dobře a městská část dokonce zvažovala jeho zrušení.

Cílem debaty bylo získat názor představitelů obce k tématům, které se jeví jako problematické, a jejichž vyřešení otevírá možnosti dalšího rozvoje kulturního a společenského života v Líšni. Proto se diskutovalo o kultuře vytvářené místními občanskými organizacemi a její finanční podpoře z veřejných zdrojů a důvodech existence Kulturního centra Líšeň.

V debatě, kterou moderovala členka Koordinační skupina poradního sboru pro kulturu na MMB za nezřizovanou scénu Monika Šimková, se jednalo především o podpoře samosprávy v místní kultuře. „Jako zástupci místní kultury jsme prezentovali potřebu programového, ideového dokumentu, který by vyjadřoval vztah představitelů obce k místní kultuře. O dokument, který by jasně uváděl, že spontánní tvorby místních občanů si představitelé obce váží a jsou ochotni ji podle

svých možností podporovat,“ objasňuje Pavla Dombrovská z Divadla Líšeň.

Dalším důležitým bodem debaty byla diskuze nad tím, co udělat, aby Kulturní centrum fungovalo lépe. V diskuzi se ukázalo, že se jako zásadní jeví kvalitní vedení organizace. Právě z tohoto důvodu se představitelé místních kulturních organizací a projektů rozhodli na místní samosprávu apelovat, aby pravidelně vypisovala transparentní výběrová řízení na vedení této organizace. Součástí výběrového řízení by měla být kvalitní výběrová komise, předem daná a jasná kritéria výběrového řízení a zveřejnění koncepce budoucího směřování Kulturního centra Líšeň všemi kandidáty.

Přes nelehké téma diskuze je zřejmé, že se u jednoho stolu setkaly strany, které si přejí problém vyřešit a nevnímají se primárně nepřátelsky. „Velmi si vážíme otevřenosti, zájmu, konstruktivního přístupu zástupců obce a jejich ochoty řešit problémy, které se týkají našeho společného veřejného prostoru. Současnou situaci vnímáme jako velice inspirativní a podněcující nás k další práci a tvorbě pro Líšeň,“ shrnuje pozitivní aspekt situace Dombrovská. Městská část Líšeň tak může inspirovat další městské části, nebo i samotný magistrát v tom, jak vést konstruktivní dialog mezi zástupci všech na problému zaangażovaných stran.

Petra Havlíková

Líšeň sobě, o. s. – myšlenka občanského sdružení vzešla z divadla Líšeň (formovala se během 13 Festivalů divadla Líšeň, během nichž začala spolupráce s ostatními místními organizacemi). Líšeň sobě nespojuje jen „umělecké“ organizace, ale je to společenství různého zaměření, kterému záleží na společném „veřejném“ prostoru. Součástí je divadlo, portál (nezávislé médium), Národopisný soubor (historie Líšně), jednotlivci či iniciativa kolem petice na zachování zeleně kolem Kostelíčku

Vydává Brno kulturní, o. s.

Zpravodaj vychází od listopadu 2012 jako součást projektu World Café, který podpořila Nadace VIA.

[Více ZDE](#)

Statutární zástupci

Petr Jan Kryštof, David Oplatek

Brno kulturní, o. s. je součástí databáze Fondu Otakara Motejla pro rozvoj právního státu a nachází se na [mapě českých watchdogů](#)

Sídlo Brno kulturní, o. s. + adresa redakce

Bratislavská 21, Brno 602 00

Tel.: +420721621213

e-mail: info@brnokulturni.cz

IČO: 22744461

Redakce:

Jiří Honzírek

Petr Jan Kryštof

David Oplatek

Pavla Spurná

Petra Havlíková

Simona Škarabelová

Korektura:

Petra Havlíková, Simona Škarabelová, David Oplatek

Sazba:

Kuba Jíra

Názory autorů nemusí vyjadřovat stanovisko redakce.

Chcete-li přispět na provoz kanceláře, na zajištění veřejných diskusí či tisky propagačních materiálů, můžete zaslat finanční příspěvek na tento transparentní účet: 7171690001/5500. Děkujeme.

Přejete-li si odebrat Zpravodaj BK, o.s., přihlašte se o něj na: info@brnokulturni.cz

